

Lehdistötiedote

Luxemburg, 15. syyskuuta 2020

EU:n tarkastajat EU:n päästökauppajärjestelmästä: maksuttomat päästöoikeudet on kohdennettava paremmin

Maksuttomien päästöoikeuksien osuus koko siitä päästöoikeuksien kokonaismäärästä, joka on käytettävissä EU:n päästökatto- ja kauppajärjestelmässä, on edelleen yli 40 prosenttia, todetaan Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa. Näitä teollisuudelle, ilmailualalle ja joissakin jäsenvaltioissa sähköntuotantoalalle jaettavia maksuttomia päästöoikeuksia ei kohdennettu riittävän hyvin. Lisäksi hiilestä irtautuminen oli merkittävästi hidastunut energia-alalla. Komission on päivitettävä maksuttomien päästöoikeuksien kohdentamisessa käytetyt menettelyt niin, että Pariisiin sopimuksen velvoitteet ja viime aikainen kehitys otetaan huomioon.

Periaatteessa EU:n päästökauppajärjestelmässä hiilidioksidipäästöille on asetettu hinta ja päästöoikeudet jaetaan huutokaupalla. Huutokauppatulot myös tuottavat varoja käytettäväksi ilmastotoimiin. EU:n päästökauppajärjestelmässä pyritään maksuttomien päästöoikeuksien avulla välttämään tilanne, jossa yritykset siirtävät toimintansa sellaisiin EU:n ulkopuolisiin maihin, joissa on vähemmän tiukat ympäristönormit. Tällaiset siirrot vähentäisivät investointeja EU:ssa ja lisääisivät päästöjä koko maailman tasolla. Ilmiötä kutsutaan hiilivuodoksi. Teollisuus ja ilmailuala saavat maksuttomia päästöoikeuksia toisin kuin useimmat energia-alan toimijat, joiden katsotaan voivan siirtää hiilikustannukset suoraan kuluttajalle. Kahdeksassa jäsenvaltiossa, joiden asukaskohtainen BKT oli alle 60 prosenttia EU:n keskiarvosta, kuitenkin myönnettiin maksuttomia päästöoikeuksia sähköntuotantoalalle tuotannon nykyaikaistamiseksi.

“Maksuttomat päästöoikeudet olisi kohdennettava niille teollisuudenaloille, jotka kykenevät vähiten siirtämään hiilidioksidikustannuksia kuluttajille,” toteaa tarkastuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Samo Jereb. ”Nykyinen tilanne ei kuitenkaan ole tällainen. Teollisuudenalojen, joiden osuus teollisuuden päästöistä on yli 90 prosenttia, katsotaan olevan alttiita hiilivuodolle yhtäläisellä tavalla, ja ne saavat jatkuvasti huomattavia määriä maksuttomia päästöoikeuksia. Jos maksuttomien päästöoikeuksien jakoa ei kohdenneta

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

paremmin, EU ei pysty saamaan päästökauppajärjestelmästä sitä täyttä hyötyä, joka siitä voitaisiin saada hiilestä irtautumisen ja julkisen talouden kannalta.”

Tarkastajat havaitsivat, että ne energiantuotannon alat, jotka saivat maksuttomia päästöoikeuksia tuotannon nykyaikaistamiseen investointia varten, edistyivät hiilestä irtautumisessa huomattavasti hitaammin kuin vastaavat alat muissa jäsenvaltioissa. Erityisesti Bulgariassa, Tšekissä, Puolassa ja Romaniassa investoinnit usein käytettiin olemassa olevien rusko- ja kivihiihivoimaloiden parantamiseen eikä siirtymiseen vähemmän saastuttaviin polttoaineisiin. Tarkastajat toteavat, että komissio on tiukentanut energia-alaa koskevia sääntöjä kaudelle 2021–2030.

Maksuttomat päästöoikeuden jaetaan teollisuuden aloille kunkin alan parhailta toimijoilta saatujen vertailuarvojen perusteella. Päästöoikeudet poistetaan asteittain vuoteen 2030 mennessä, jos alaa ei pidetä hiilivuodolle alttiina; hiilivuodolle alttiin alan tapauksessa päästöoikeutta ei vähennetä. Vaikka tällainen menettelytapa tarjoaa kannusteita energiatehokkuuden parantamisen, tarkastajat katsovat, että kohdentamista on parannettava. Niiden teollisuudenalojen osuus, joiden katsotaan olevan alttiita hiilivuodolle, on edelleen yli 90 prosenttia EU:n teollisuuden päästöistä, mutta niiden välillä ei silti tehdä eroa riskitasojen perusteella vaan kaikki kyseiset alat saavat edelleen täyden määrän maksuttomia päästöoikeuksia. Tarkastajat suosittelevat, että komissio kohdentaisi maksuttomat päästöoikeudet riskitason mukaan.

Lisäksi ilmailuala saa maksuttomia päästöoikeuksia, vaikka se pystyy siirtämään hiilidioksidikustannukset asiakkailleen. Tarkastajat varoittavat, että ilmaisilla päästöoikeuksilla saatetaan tukea hiili-intensiivistä lentoliikennettä rautatieliikenteen kustannuksella.

Koska maksuttomia päästöoikeuksia ei ole kohdennettu hiilivuotoon, useimmat maksuttomat päästöoikeudet eivät nykyisten järjestelyiden yhteydessä vähene nollaan vuoteen 2030 mennessä. Tarkastajat toteavat, että maksuttomien päästöoikeuksien kohdennetumpi jakaminen olisi vähentänyt hiilivuodon riskiä, vähentänyt satunnaisia voittoja ja hyödyttänyt julkista taloutta lisäämällä huutokaupattavien päästöoikeuksien osuutta.

Toimittajille tiedoksi

EU:n päästökauppajärjestelmässä teollisuuden, energiantuotannon ja ilmailun on hankittava riittävästi päästöoikeuksia, joiden avulla ne voivat kompensoida hiilidioksidipäästönsä. Järjestelmä perustettiin vuonna 2005, jonka jälkeen EU:n asukaskohtaiset päästöt ovat vähentyneet. Asukaskohtaiset päästöt ovat silti edelleen maailmanlaajuisista keskiarvoa suuremmat. Järjestelmän kahdessa ensimmäisessä vaiheessa (2005–2012) lähes kaikki päästöoikeudet jaettiin maksutta ja jaettujen oikeuksien määrä oli suurempi kuin toteutuneiden päästöjen kattamiseen tarvittava määrä. Näin syntyi päästöoikeuksien ylijäämä. Kolmannessa vaiheessa (2013–2020) tämä systeeminen ylijäämä pitkälti poistettiin. Vuosina 2013–2020 jaettiin maksutta yli 6,66 miljardia päästöoikeutta, ja tänä aikana päästöoikeuksien hinta vaihteli mutta nousi alle kolmesta eurosta noin 25 euroon jokaista ympäristöön päästettyä hiilidioksidiekvivalenttonnia kohti. Vuoden 2012 ja vuoden 2019 puolivälin välisenä aikana jäsenvaltiot saivat 42 miljardia euroa huutokaupattuloja. Jos teollisuudelle olisi huutokaupattu enemmän päästöoikeuksia, jäsenvaltiot olisivat saaneet huomattavia lisätuloja. EU:n päästökauppajärjestelmän neljäs vaihe käsittää vuodet 2021–2030.

Tarkastajat tutkivat, onnistuttiinko maksuttomien päästöoikeuksien jakamisen avulla nykyaikaistamaan sähköntuotantoa ja olivatko ne riittävän kohdennettuja siten, että ne tarjosivat kannustimia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen eivätkä osaltaan edistäneet tällaisten päästöjen lisääntymistä. Heinäkuussa 2020 pidetyssä erityiskokouksessa Eurooppa-neuvosto kehotti komissiota tekemään ehdotuksen päästökauppajärjestelmän tarkistamisesta. Tarkastuksessa ei käsitelty covid-19-pandemian vaikutusta EU:n päästökauppajärjestelmään.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 18/2020 *EU:n päästökauppajärjestelmä: maksutta jaettavat päästöoikeudet on kohdennettava paremmin* on saatavilla 23:lla EU:n kielellä sivustolla eca.europa.eu. [Tilintarkastustuomioistuin on julkaissut](#) viime vuosina useita energiaa ja ilmastoa koskevia kertomuksia, esimerkiksi sellaisista aiheista kuin [ajoneuvojen päästöt](#), [aurinko- ja tuulienergia](#) ja [EU:n päästökauppajärjestelmä](#).

Euroopan tilintarkastustuomioistuin on ryhtynyt toimenpiteisiin covid-19-pandemian torjumiseksi. Ks. tarkemmat tiedot [täältä](#).

Kertomusta koskevat tiedustelut

Damijan Fišer – sähköposti: damijan.fiser@eca.europa.eu puhelin: (+352) 4398 45510 / matkapuhelin: (+352) 621 552 224